

מסורת הש"ס

(א) ואפרישה מיד ולי כ"ל
רש"י (ג) [נעילת יד: ג] נדה
יד. [כריתות ח: יד] בדפוס
הני אלהים. (ס) [ג'ל דרב],
(ו) גרסת העמוד ויט ופי' שם
האבן כ. (ז) יבמות נה:
[סנהדרין נה: ח] [נדה יד: ג]
(ט) בדפוס הגרס' משמש,
(י) נפ"ח: הוי, (י) [ד' ע: ג].

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חלל וכו'
ליוסמן בדאמור לקמן
מורהרם ואין: (ב) [ג]
ח"ל נה הכי וז' היא כו' אל
למה: (א) [ח"ח כ' וכו'] הוואל
דבעלמא אין חלוק:

מוסף רש"י

נמצא על שלו. נמסכת
נדה בפרק כל הדין (ד). דרך
נזות ישראל משמשת בשי
עדים. שני מדינים קנה חלד
לו ואחד לה. נמצא על שלו
ודלי בשעת תשמיש היה
ובועל נדה בשוגג היה וחייבים
שתי טמאות (כריתות י: א)
ואפילו לאחר זמן ששהה לאחר
בעילה זמן ארוך קודם קיום
בידוע שהיה דם בשעת
תשמיש (נדה יד: ג). טמאין.
שניה טמאת שבעה. דין
בועל נדה. דכתיב (ויקרא
טו) ותהי נדהה עליו (טו).

רבינו חננאל

ואי עם הארץ הכנסה
ופרישה בהעלם אחד
ולאחלל שני זיתי חלב
בהעלם אחד דמי. וקיימא לן
דאינו חייב באלא אחד.
ואמרינן אף בשלש אמות
לווסתא ובכפאן אמרו הני
דחייב שתיים אי ת"ח אפילו
אחת אינו חייב. מאי טעמא
אכניסה אנוס הוא וקיימא לן
דכל אנוס פטור הוא דמאי
הוא ליה למיעבד וכי לא
ישמש מטתו לעולם הלכך
פטור הוא. אפרישה מיד
הוא. ומיד לאו בר קרבן
הוא ואי עם הארץ אפרישה
מחייב אכניסה פטור דאנוס
דלמפרש עונה סמוך לווסתה
כו' כדאמרינן. אפרישה נמי
מחייב דהא לא ידע
שהפרישה מיד אסורה
ובשתיהו שוגג הוא לפיכך
חייב שתיים: אמר רבא
שתיהו שנינו חייבין
במשנתנו. פרישה דתנן
ופירש מיד חייב כו'. כניסה
דתנן במסכת נדה פ"ב נמצא
על שלו טמאין וחייבין

ואי בעם הארץ ואידי וידי אב"ל שתי זיתי חלב בהעלם אחד הוא. משמע הכא דלע"פ שגודע לו צינתיים שזא על הנדה כיון שלא נודע לו שנתחייב חטאת שסבור להיות אנוס חשבינן ליה בהעלם אחד וכן פירש בקונטרס ואל"ת דלמך צפ' כלל גדול (שם דף ע"א. וס)

ואי בעם הארץ "אידי ואידי אב"ל שני זיתי חלב בהעלם אחד הוא ואלא בשאין סמוך לוסתה ובמאן אילימא בתלמיד חכם ולא חדא לא מחייב יאכניסה אנוס^(א) אפרישה מזיד אי בעם הארץ חדא הוא דמחייב אפרישה הדר אמר רבא לעולם בסמוך לוסתה ובתלמיד חכם יותלמיד חכם לזו ואין תלמיד חכם לזו אמר רבא ותרווייהו תניניהו כניסה תנינא פרישה תנינא פרישה תנינא דקתני היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב כניסה תנינא^(ב) נמצא על שלו טמאין וחייבין בקרבן מאי לאו^(ג) בסמוך לוסתה ואכניסה א"ל רב אדא בר מתנא לרבא לעולם אימא לך בשלא סמוך לווסתה ואפרישה וכי תימא פרישה למה לי הא תנא ליה הא איצטריך לאשמועינן ינמצא על שלה טמאים בספק ופטורין מן הקרבן ואידי דבעי מיתנא נמצא על שלה תנא נמי נמצא על שלו אמר ליה רבינא לרב אדא מי מצית לאוקמה להחיא בשלא סמוך לוסתה ואפרישה והא נמצא קתני וגמציא לבתר הכי משמע ואי אפרישה מעיקרא כי פריש ליה מעיקרא הויא ליה ידיעה א"ל רבא ציית מאי דקאמר רבך היכי^(ד) מצית דתניא עלה זו היא מצות עשה שבגדה שחייבין עליה ואמר ליה אי תנייתא חסר ותני הכי זו היא מצות לא תעשה שבגדה שחייבין עליה היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב זו היא מצות עשה שבגדה כו' אמר מר פירש מיד חייב היכי עביד אמר רב הונא משמיה דרבא^(ה) ינועץ עשר צפרניו בקרקע עד שימות^(ו) וטוביה אמר רבא זאת אומרת^(ז) המושמש מת בעריות פטור דאי סלקא דעתך חייב הבא מאי טעמא פטור משום דאנוס הוא אי אנוס הוא כי פירש מיד נמי ניפטור אנוס הוא אמר ליה אבבי לעולם אימא לך המושמש מת בעריות חייב והבא מאי טעמא פטור משום דאנוס הוא והא דאמרת כי פריש מיד אבבי ופירש בהנאה מרובה אמר ליה רבה בר חנן לאבבי אם כן מצינו ארוכה וקצרה בגדה ואנן

דהיינו הנאה מועטת פטור דלא נטעי משמש מת בעריות פטור מדשזקינן להאי לישנא דתנן גזי מקדש ומשני דלהכי שזקינן משום דלא מיתני שפיר כיון דלרובה דהתם קצרה דהכא וכי תימא דליתני איפכא בקצרה חייב בלרובה פטור כיון דלא מני למיתני כי התם שזקינן להכא לישנא לגמרי ועוד שאם כן לא היה שונה טעם הפטור והחיוז דלדרכה ארוכה משמע טפי חיוז וקצרה פטור: אלמא

פרק שני שבועות יח.

ואי בעם הארץ אידי ואידי אב"ל שתי זיתי חלב בהעלם אחד הוא. משמע הכא דלע"פ שגודע לו צינתיים שזא על הנדה כיון שלא נודע לו שנתחייב חטאת שסבור להיות אנוס חשבינן ליה בהעלם אחד וכן פירש בקונטרס ואל"ת דלמך צפ' כלל גדול (שם דף ע"א. וס)

ואי בעם הארץ "אידי ואידי אב"ל שני זיתי חלב בהעלם אחד הוא ואלא בשאין סמוך לוסתה ובמאן אילימא בתלמיד חכם ולא חדא לא מחייב יאכניסה אנוס^(א) אפרישה מזיד אי בעם הארץ חדא הוא דמחייב אפרישה הדר אמר רבא לעולם בסמוך לוסתה ובתלמיד חכם יותלמיד חכם לזו ואין תלמיד חכם לזו אמר רבא ותרווייהו תניניהו כניסה תנינא פרישה תנינא פרישה תנינא דקתני היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב כניסה תנינא^(ב) נמצא על שלו טמאין וחייבין בקרבן מאי לאו^(ג) בסמוך לוסתה ואכניסה א"ל רב אדא בר מתנא לרבא לעולם אימא לך בשלא סמוך לווסתה ואפרישה וכי תימא פרישה למה לי הא תנא ליה הא איצטריך לאשמועינן ינמצא על שלה טמאים בספק ופטורין מן הקרבן ואידי דבעי מיתנא נמצא על שלה תנא נמי נמצא על שלו אמר ליה רבינא לרב אדא מי מצית לאוקמה להחיא בשלא סמוך לוסתה ואפרישה והא נמצא קתני וגמציא לבתר הכי משמע ואי אפרישה מעיקרא כי פריש ליה מעיקרא הויא ליה ידיעה א"ל רבא ציית מאי דקאמר רבך היכי^(ד) מצית דתניא עלה זו היא מצות עשה שבגדה שחייבין עליה ואמר ליה אי תנייתא חסר ותני הכי זו היא מצות לא תעשה שבגדה שחייבין עליה היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב זו היא מצות עשה שבגדה כו' אמר מר פירש מיד חייב היכי עביד אמר רב הונא משמיה דרבא^(ה) ינועץ עשר צפרניו בקרקע עד שימות^(ו) וטוביה אמר רבא זאת אומרת^(ז) המושמש מת בעריות פטור דאי סלקא דעתך חייב הבא מאי טעמא פטור משום דאנוס הוא אי אנוס הוא כי פירש מיד נמי ניפטור אנוס הוא אמר ליה אבבי לעולם אימא לך המושמש מת בעריות חייב והבא מאי טעמא פטור משום דאנוס הוא והא דאמרת כי פריש מיד אבבי ופירש בהנאה מרובה אמר ליה רבה בר חנן לאבבי אם כן מצינו ארוכה וקצרה בגדה ואנן

דהיינו הנאה מועטת פטור דלא נטעי משמש מת בעריות פטור מדשזקינן להאי לישנא דתנן גזי מקדש ומשני דלהכי שזקינן משום דלא מיתני שפיר כיון דלרובה דהתם קצרה דהכא וכי תימא דליתני איפכא בקצרה חייב בלרובה פטור כיון דלא מני למיתני כי התם שזקינן להכא לישנא לגמרי ועוד שאם כן לא היה שונה טעם הפטור והחיוז דלדרכה ארוכה משמע טפי חיוז וקצרה פטור: אלמא

דהיינו הנאה מועטת פטור דלא נטעי משמש מת בעריות פטור מדשזקינן להאי לישנא דתנן גזי מקדש ומשני דלהכי שזקינן משום דלא מיתני שפיר כיון דלרובה דהתם קצרה דהכא וכי תימא דליתני איפכא בקצרה חייב בלרובה פטור כיון דלא מני למיתני כי התם שזקינן להכא לישנא לגמרי ועוד שאם כן לא היה שונה טעם הפטור והחיוז דלדרכה ארוכה משמע טפי חיוז וקצרה פטור: אלמא

עין משפט
נר מצוה

בזח א מיי פ"ה מהל' שגגות הלכה:
בזח א מיי שם הל' ו:
ג ג מיי שם הל' ו:
ד ד ה מיי שם הל' ו:
ה ה מיי פ"ה מהל' איסורי
צולא הלכה יא סנה לאון
קיא ועשין רגמ טוע"ע י"ד
ס"י קפה ספק ד:
ג ג ח מיי שם פ"ה הל' יא
סנה לאון כ כור לה"ע
ק"י:

רבינו חננאל (המשך)

בקרוב. פ"י איש ששימש עם
אשתו נתקנת הוא
בסמרטוט והיא נתקנה
בסמרטוט אחר והן נקראים
בסמרטוט דם על העד
שלו ודאי עם נדה שימש.
והן טמאין וחייבין קרבן כי
בשגגה באת לידו. ואמרינן
מאי לאו בסמוך לוסתה
ואכניסה דאי לא בסמוך
לווסתה אמאי חייב אנוס
הוא אלא לאו בסמוך
לווסתה ואכניסה. ואתי
למדיחיה האי דקדוקא דרבא
ולאוקמא אפרישה ושלא
בשעת ווסתה. ולא מחוקמא
אפרישה מדרקתי נמצא
וגמציא השתא משמע. ואי
אפרישה הוא הויא להו
ידיעה מקמי הכי בידינא
דתשמיש. (ורדח"י) אי הכי
עשה ולא תעשה הוא. והאי
דקתני זו היא מצות עשה
שבגדה שחייבין עליה זו
היא מצות עשה ולא תעשה
הוא ליה למיתנא (א) פ"י
עשה דחקיקה דאמר ותהי
נדהה עליו נדהה תהא עליו.
מיכן אזהרה לעולם משמע עם
הטהורה ואמרה לו נטמאתי
שלא יפירש. לא תעשה
שנאמר ואל אשה בגדת
וטמאתה לא תקרב וגו' אמר
רב פפא האי לא תקרב לא
תפירש נמי הוא דכתיב
ואמרינן קרב אילין לא תגש
כי כי קרשתין פ"י הרגישה
שנטמאת והודיעה אותך לא
תקרב עצמן אילין מיד
ותגלה ערותה אלא נעון
צפרניו בקרקע עד שימות
האבר ויסור קשריו ואח"כ
אבבי אמר לעולם משמע מת
בבגדתו וזו היא מצות לא
תעשה ונעון קשריו ואח"כ
עם הטהורה ואמר לו
נטמאתי כו'. אמר רבא זאת
אומרת משמש מת בעריות
פטור. פ"י אם ישמש אדם
באבר מת כלומר בלא קשריו
בעריות פטור דאין מפרישתו
כשהוא אבר מת מן הגדה.
וואמאי כי פריש מיד
חייב דהוא ליה למפרש
בהנאה מועטת ופירש
בהנאה מרובה. אמר ליה
רבא בר בר חנן אי הכי
מצינו ארוכה וקצרה בגדה

(א) ע"י רש"י.